

Politisk budgetaftale om Skanderborg Kommunes Budget 2024-2027

Forligskredsen bestående af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, SF, Det Radikale Venstre, Danmarksdemokraterne, Enhedslisten, Alternativet og løsgænger Malene Ringberg har den 20. september 2023 indgået aftale om Budget 2024-2027.

Byrådet har med Udviklingspolitik 2022-2025 formuleret visionen ”Mennesker møder Mennesker – i Danmarks smukkeste kommune” og fire strategispor, som tilsammen udgør pejlemærkerne for udviklingen af Skanderborg Kommune i de kommende år. Budget 2024-2027 sætter de økonomiske rammer for arbejdet.

Den kommunale velfærd skal fortsat følge med befolkningstilvæksten

Skanderborg Kommune er fortsat i vækst. Det medfører et behov for øgede driftsbudgetter og nye investeringer. Samtidig er Skanderborg Kommune én af de kommuner, som er blevet hårdest ramt af udligningsreformen, og som har et af de laveste indtægtsgrundlag efter udligning. Med andre ord har Skanderborg Kommune få penge at drive kommune for sammenlignet med landets øvrige kommuner.

Forligskredsen er enig om, at den kommunale velfærd som udgangspunkt skal fastholdes i takt med den stigende befolkning. Budgetterne er derfor øget på velfærdsområderne, så der fra 2027 er indarbejdet ekstra ca. 110 mio. kr. til velfærd som følge af befolkningstilvæksten. Pengene er fordelt på følgende områder:

- 19 mio. kr. til dagtilbud for 0-6-årige
- 18 mio. kr. til skoler og pædagogiske fritidstilbud
- 52 mio. kr. til ældre
- 10 mio. kr. til borgere med fysiske og psykiske handicap
- 11 mio. kr. til kommunal medfinansiering af regionale sundhedsydelse.

For at finansiere de nye minimumsnormeringer er driftsbudgettet til dagtilbud for 0-6-årige øget med 37 mio. kr. i 2024 i forhold til 2020.

På trods af prisstigningerne er det lykkedes at sikre de fysiske rammer for nuværende og nye borgere i de kommende ti år. Samlet afsættes der de næste ti år 1,6 mia. anlægskroner til daginstitutioner, skoler, plejecentre, idrætsfaciliteter, infrastruktur m.v.

Allerede i perioden 2024-2027 er der budgetlagt 869 mio. kr. til otte nye daginstitutioner, to nye skoler, 53 nye plejeboliger og en række om- og tilbygninger.

Store prisstigninger presser imidlertid økonomien på anlægsprojekterne. Det har derfor været nødvendigt at foretage en ekstraordinær prisfremskrivning af anlæg med ca. 100 mio. kr. i den fireårige budgetperiode for at have realistiske budgetter. Hvis priserne falder, ønsker forligskredsen, at budgettet til anlægsprojekterne nedskrives, og at de overskydende beløb føres tilbage til kassen.

Et budget med både udvidelser og reduktioner

Det har igen i år været nødvendigt at prioritere i både drifts- og anlægsudgifterne. Det skyldes bl.a. manglende statslig finansiering af de stigende udgifter på det specialiserede socialområde.

- Budgetterne på det specialiserede børne- og voksenområde er under pres i lighed med tendenserne på landsplan. Det har derfor været nødvendigt at øge driftsbudgettet med 26,6 mio. kr. årligt frem mod 2027 for at bringe budgetterne i balance.
- Skolerne får tilført flere midler stigende til 10 mio. kr. årligt fra 2027 og frem. Den øgede tildeling har til formål at styrke skolernes arbejde med at skabe læring, trivsel og udvikling for alle børn og unge. Derudover er forligskredsen enige om, at en del af provenuet fra strukturaftalen for skoler og dagtilbud udmøntes med 2,3 mio. kr. fra 2024 og frem. Samtlige midler tildeles via skolernes a-pris.
- Der er foretaget en række omprioriteringer, hvilket har resulteret i en række besparelser stigende til 16,8 mio. kr. i 2027. De konkrete besparelser fremgår af bilag 1. De frigjorte midler er bl.a. anvendt til at styrke de otte strategispor, som er beskrevet nedenfor. Af større besparelser kan nævnes:
  - En styrket rehabiliteringsindsats samt en skærpet visitationspraksis til personlig pleje og praktisk støtte, der forventes at kunne reducere udgifterne på ældreområdet med 5,8 mio. kr. årligt.
  - En ny praksis for på- og afgang af kompressionsstrømper, som reducerer budgettet med 2,0 mio. kr. i 2024 stigende til 2,8 mio. kr. i 2027.
  - Nedlæggelse af en lederstilling i Aktivitet og Træning, som medfører en besparelse på 600.000 kr. årligt.
  - Tilpasning af åbningstider i dagtilbud med en halv time om ugen, som giver en besparelse på 500.000 kr. årligt.
  - Og endelig en reduktion af budgettet til vintertjeneste med 1 mio. kr. årligt.
- Forligskredsen har ligeledes måttet foretage prioriteringer på anlæg. Det har bl.a. betydet, at udvidelsen af Stilling Landevej er taget ud af investeringsoversigten. Forligskredsen vil tage projektet op igen, hvis Vejdirektoratet forbedrer tilkørselsramperne til motorvejen, da de fortsat udgør en "prop" i systemet. Beløbet til infrastruktur i Hørning er fastholdt. Dog er projektet ændret fra at være en tilslutning til Giber Ringvej til at være infrastruktur i Sommerbækkvarteret, der skal binde den sydlige del af Hørning sammen.
- Forligskredsen har endvidere prioriteret byforskønnelsesprojekter flere steder i kommunen, herunder med afsættelse af 5 mio. kr. til forskønnelse af Galten midtby.

Der blev i sidste års budget indarbejdet en rammebesparelse stigende til 6 mio. kr. i 2026 samlet for områderne "Voksne med særlige behov" og "Ældre", samt en besparelse stigende til 6 mio. kr. i 2026 på "Ledelse og Administration". Der er udarbejdet tre analyser som grundlag for implementering af besparelserne. Den konkrete udmøntning af rammebesparelserne fremgår af bilag 2.

Budgettets samlede økonomi

Med budgetaftalen overholder Byrådet til fulde sit mål om et gennemsnitligt overskud på driften på 160 mio. kr. årligt, idet overskuddet udgør 186 mio. kr. i gennemsnit. Forligskredsen er enig om, at det er nødvendigt med et højere overskud på grund af de store ekstraordinære prisstigninger på anlæg, som udgør ca. 25 mio. kr. årligt.

Det er forudsat, at økonomiaftalerne mellem KL og Regeringen også fremover indeholder en statslig kompensation for den demografiske udvikling svarende til minimum 10 mio. kr. årligt. Årets økonomiaftale mellem KL og regeringen giver Skanderborg Kommune 17 mio. kr. i ekstra bloktilskud til finansiering af udgifterne til flere børn, ældre m.v. i 2024.

Vurderingsstyrelsen har umiddelbart op til budgetforhandlingerne udsendt nye foreløbige skøn for kommunens indtægter fra grundskyld. De nye skøn viser en merindtægt på 71,3 mio. kr., som forligskredsen har valgt at budgettere i 2024. Forligskredsen forventer dog, at skønnet er for højt, og har derfor reserveret 50 mio. kr. til eventuel tilbagebetaling i 2027.

Regeringen har bebudet, at de som en del af finansloven vil løfte kommunernes økonomi med et ekstra årligt tilskud til de øgede velfærdsudgifter. For Skanderborg Kommune betyder det ekstra indtægter på 6,8 mio. kr. årligt. Beløbet er indregnet som en del af forliget.

Den økonomiske redegørelse fra august 2023 viser, at udskrivningsgrundlaget for 2024 forventes at blive 19 mia. kr. højere på landsplan end det, statsgarantien er beregnet ud fra. Derfor har forligskredsen valgt at selvbudgettere, da det forventes at give en ekstra indtægt i 2024 på 21,7 mio. kr. Da der er meget stor usikkerhed omkring det at selvbudgettere, har forligskredsen valgt, at den ekstra gevinst, man opnår i 2024, reserveres i en særlig "buffer", så der er råd til at tilbagebetale pengene i 2027, hvis det viser sig nødvendigt. Forligskredsen har derfor aftalt, at pengene først kan anvendes i takt med, at man får vished for, at de ikke skal tilbagebetales.

Overskuddet på driften på gennemsnitligt 186 mio. kr. årligt giver grundlæggende mulighed for et årligt anlægsniveau på 146 mio. kr., svarende til 584 mio. kr. i budgetperioden. Da der er budgetteret med 869 mio. kr. har forligskredsen derfor valgt at bruge 285 mio. kr. af kommunens kassebeholdning.

Skanderborg Kommune har gennem de foregående år opbygget en solid kassebeholdning, som bl.a. er reserveret til fremtidige investeringer. Forligskredsen har bevidst valgt at prioritere et stort anlægsbudget i de kommende år, da det er nødvendigt for at sikre den kommunale service til alle børn, skoleelever og ældre i Skanderborg Kommune. Den økonomiske målsætning om, at den gennemsnitlige kassebeholdning skal udgøre minimum 3.000 kr. pr. borger - svarende til ca. 200 mio. kr. i alt - er derfor ikke opfyldt i overslagsårene i budgetperioden.

Forligskredsen er enig om, at det er nødvendigt at genopbygge kassebeholdningen, når de ekstraordinært store anlægsprojekter er gennemført. Med den nuværende tiårige investeringsoversigt - hvor der samlet investeres 1,6 mia. kr. frem mod 2033 - styrkes kassebeholdningen igen fra 2029. Herudover er man enige om at gennemføre en række analyser, som eventuelt kan bidrage til genopbygning af kassebeholdningen. Konkret drejer det sig om analyser af kørsel, minimumsnormeringer og konkurrenceudsættelse.

De konkrete forandringer, den tiårige investeringsoversigt samt øvrige talmæssige oversigter over budgetforliget er vedhæftet budgetaftalen som bilag. De otte langsigtede udviklingsspor beskrives i det følgende.

Spor 1: Kvalitet i dagtilbud og skoler

Flere penge til kvalitet, fællesskab og trivsel i folkeskolen

Skolernes budgetramme løftes via en øget å-pris pr. elev. Skolerne tilføres 4 mio. kr. i 2024, 6 mio. kr. i 2025, 8 mio. kr. i 2026 og 10 mio. kr. i 2027 og årene frem. Derudover er forligskredsen enige om at prioritere en del af provenuet fra strukturaftalen for skoler og dagtilbud, så skolernes å-pris hæves med 2,3 mio. kr. fra 2024 og frem.

Den øgede tildeling har til formål at fremme skolernes muligheder for at arbejde med trivsel, læring og fællesskabsdannende aktiviteter. Skolernes muligheder for at arbejde med tidlig indsats for børn og unge i begyndende mistrivsel styrkes, og den enkelte skole får bedre muligheder for lokalt at skabe en varieret skoledag med inkluderende læringsmiljøer. Forligskredsen ønsker med dette fokus at dæmme op for den stigning, der ses blandt børn og unge i forhold til at føle sig ensom og uden for fællesskabet. Håbet er, at flere børn kan rummes inden for det almene område. Børne- og Ungdomsudvalget følger udmøntningen i deres årlige dialog med kontraktholdere og bestyrelser.

Fokus på at imødegå mistrivsel og tabt arbejdsfortjeneste

Børne- og Ungdomsudvalget har igangsat et arbejde for at imødegå den stigende mistrivsel blandt børn og unge. Mistrivsel har væsentlige menneskelige omkostninger for både børn og forældre og betyder også, at udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste til forældre er markant stigende. Det igangsatte arbejde har til formål at knække kurven ved bl.a. at identificere og imødegå sammenhænge mellem tabt arbejdsfortjeneste og skolevægring eller andre tendenser på mistrivsel. Hvis det lykkes at reducere udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste i de kommende år, ønsker forligskredsen, at de sparede udgifter anvendes til yderligere investeringer i forebyggende indsatser.

Kvalitet i minimumsnormeringer

Minimumsnormeringerne på dagtilbudsområdet indebærer, at driftsbudgettet til dagtilbud for 0-6-årige forøges med 37 mio. kr. i 2024 og frem set i forhold til 2020. Der er på den baggrund skabt en unik mulighed for at sikre et markant løft i kvaliteten af dagtilbuddenes indsats over for kommunens yngste borgere. Forligskredsen ønsker et særligt fokus på at identificere børn i udsatte positioner og gennem en bedre, tidlig og forebyggende indsats styrke børns udvikling.

Forligskredsen ønsker i forlængelse heraf at få afdækket, hvordan man kan opgøre en øget kvalitet i dagtilbuddene. Derfor bliver der igangsat en analyse, der skal belyse, hvordan det afsatte beløb kan udmøntes indenfor rammerne af det nationale regelsæt om minimumsnormeringerne. Det skal også analyseres, hvilke positive effekter der kan forventes. Analysen skal afdække, om en tidlig og forebyggende indsats kan spare udgifter på andre områder. Der fremsendes et kommissorium for analysen til politisk behandling. Analysen skal være afsluttet, så resultaterne kan indgå i budgetforhandlingerne for Budget 2025-2028.

Byggeri og kapacitet

Der er i Budget 2024-2027 afsat 726 mio. kr. til anlæg på dagtilbuds- og skoleområdet. Det store beløb bidrager til at sikre kapacitet til det stigende børnetal. Det skal også bruges til modernisering og renovering af en række dagtilbud og skoler i Skanderborg Kommune.

Der er planlagt konkrete projekter på Låsby Skole, Gyvelhøjsskolen og Stilling Skole i perioden 2025-2028. Det vil løbende blive vurderet, om et eller flere af disse projekter kan iværksættes tidligere.

Fokus på decentral ledelse og administration

Forligskredsen ønsker at sende et signal til kontraktholderne om at reducere ressourceforbruget til de lokale administrative og ledelsesmæssige opgaver til fordel for den direkte borgernære indsats. Baggrunden er analyser, der viser, at Skanderborg Kommune anvender forholdsvis mange ressourcer på decentral ledelse og administration. Forligskredsen ønsker at opdatere dele af analysen af ledelse og administration i foråret 2025 forud for budgetlægningen for Budget 2026-29 med henblik på at følge udviklingen i udgifterne til bl.a. decentral ledelse og administration.

Spor 2: Grøn omstilling

Det høje ambitionsniveau, der blev besluttet med vedtagelse af Skanderborg Kommunes nye klimaplan, skal fastholdes. Nu skal fokus rettes mod implementeringen af planen. Vi skal fortsætte med at nå vigtige klimaresultater i de kommende år.

Der er i Budget 2024-2027 afsat yderligere 7,2 mio. kr. til klimaindsatser oveni de midler, der er afsat i tidligere budgetforlig.

Klima, Miljø og Planudvalget prioriterer de mest effektive indsatser i Klimaplanen

Midlerne til klimaindsatserne skal anvendes, hvor effekten er størst, og hvor der kan opnås mest merværdi. Det gælder, uanset om der er tale om drivhusgasreduktioner (fx udtagning af lavbundslande, skovrejsning m.v.) eller klimatilpasning. Det bliver derfor en opgave for Klima-, Miljø- og Planudvalget at foretage en skarp prioritering af klimaplanens indsatser med sigte på, at dette mål opnås.

Fokus på rent drikkevand

Skanderborg Kommune rummer store og vigtige drikkevandsmagasiner, og indsatsen for at beskytte disse er krævende. Som en del af den grønne omstilling er forligskredsen enig om at styrke indsatsen for at sikre kommunens drikkevand med beskyttende indsatsplaner. Der afsættes 650.000 kr. årligt til formålet.

Realisering af Klimaplanens mål om at nå 100% dækning med vedvarende energi inden 2030

Der afsættes ekstra ressourcer svarende til et årsværk til styrket projekt- og procesledelse i forbindelse med planlægning af nye VE-anlæg. Formålet er at sikre, at vedvarende energiprojekter (VE-projekter) kan realiseres hurtigt og giver størst mulig gevinst til lokalsamfundene. Dette er en forudsætning for at nå målet om 100% dækning af elektricitet fra VE-anlæg i 2030.

Flere cykelstier

Forligskredsen er enig om at prioritere flere cykelstier. I Budget 2024-2027 er der derfor, oveni de midler der allerede er afsat i tidligere års budgetter, afsat yderligere til cykelstier:

- Opgradering af projektet vedrørende dobbelt cykelsti mellem Svejstrup og Bjedstrup (1,6 mio. kr. i 2024)
- Cykelsti ved Dyrehaven (netto 2,37 mio. kr. i 2025)
- Puljen til cykelstier forøges årligt med 5 mio. kr. fra 2029. Fra 2029 er der således afsat i alt 14 mio. kr. årligt.

Etablering af folkeskov

Der er behov for, at klimaindsatsen er noget, alle bidrager til. Som et initiativ prioriteres etablering af en folkeskov. Det skal være en skov, der - ud over at optage CO₂ og fremme biodiversiteten - også skal give flere rekreative muligheder for borgerne i kommunen.

Mangfoldigt boligudbud, senior- og ældrevenlige boliger og tiny houses

Forligspartierne ønsker et bredt og mangfoldigt boligudbud med fokus på kvalitet, bæredygtighed og gode, varierede boligområder. Heri indgår at skabe mulighed for ny boligudvikling i form af tiny houses og tilsvarende mindre boligenheder. Forligskredsen vil se positivt på konkrete projekter og ønsker, at emnet prioriteres i næste revision af kommuneplanen.

Spor 3: Udvikling af idræt og kultur

Forligskredsen er enig om, at Skanderborg Kommunes kultur- og idrætsfaciliteter skal udvikles i takt med det stigende befolkningstal. Flere borgere sætter faciliteterne under pres, og der er behov for at tænke nyt i forhold til faciliteter og brug heraf.

- Der er opsat fremmødesensorer i idrætshaller/idrætssale med henblik på analyse af kapacitetsudnyttelsen på fritids- og idrætsområdet. Analysen kan bidrage til grundlaget for at vurdere fremtidige facilitetsbehov.
- Med overdragelse af brugsretten til hovedbygningen på Vestermølle til Møllelauget skabes forbedrede rammer for formidlingen af lokalhistorie om landbrugets og velfærdssamfundets udvikling.
- Etablering af en folkeskov skal give flere rekreative muligheder for borgerne i kommunen samtidig med, at skoven bidrager til klimaindsatsen ved at optage CO₂.
- Som et yderligere led i styrkelsen af brugen af uderum og natur afsættes desuden 2,5 mio. kr., fordelt over tre år til etablering af mountainbikespor i Anebjerg Skov i tilknytning til det nye trailcenter. Der afsættes også 75.000 kr. årligt til materialer og udstyr, som kan understøtte de mange frivillige sporbyggere i arbejdet med vedligehold af sporene i hele kommunen.
- Forligskredsen er enig om, at det med kommunens nuværende økonomiske situation ikke er muligt at stille garantier og give driftstilskud i det ønskede omfang til nye svømmefacilitetsprojekter. Når kommunens økonomi på et tidspunkt tillader det, genoptages spørgsmålet om kommunegaranti og driftstilskud til svømmefaciliteter på Klank i Galten.

Frivillighus Sølund

Frivillighuset skal være et aktivt hus for alle borgere i Skanderborg Kommune, herunder foreninger, frivillige og mange forskellige brugergrupper. Her kan mennesker mødes på tværs med forskellige formål for at være i og bruge frivillighuset. Det kan skabe muligheder for nye aktiviteter og relationer mellem mennesker i forskellige livssituationer.

Driften af huset tilrettelægges så der skabes mulighed for også at understøtte arbejdet med at afklare borgere til arbejdsmarkedet eller uddannelse gennem de arbejdsopgaver, der er i huset. I husets café, der vil blive drevet som et beskæftigelsestilbud i regi af Arbejdsmarked og Social, vil borgere med andre udfordringer end ledighed have deres gang. Caféen vil betjene husets brugere og medarbejdere samt lokalsamfundets borgere.

For at understøtte driften af frivillighuset afsættes der i Budget 2024-2027 et yderligere driftsbudget på 437.000 kr. samt et engangsbeløb i 2024 på 175.000 kr. til etableringen.

Spor 4: Erhverv og turisme

Fra 1. januar 2024 varetager Skanderborg Kommune selv den strategiske turismeindsats. Der er sat gang i en proces, som skal fastlægge visionen og strategien for den fremtidige turismeindsats i Skanderborg Kommune. Formålet er at indkredse, hvad der fremover skal være den gode turismefortælling om Skanderborg Kommune. I processen vil der være fokus på synergieffekter i forhold til kultur, detail og samarbejder, som f.eks. Gudenåsamrådet, samt understøttelse af andre konkrete kulturaktiviteter.

Samtidig med den fornyede turismeindsats skal den nye erhvervspolitik og erhvervshandlingsplan implementeres.

Midler til udvikling, herunder Himmelbjerget og Ejer Bavnehøj

Midlerne til turisme skal sikre, at turist- og kulturaktører, detailvirksomheder og aktive borgere styrker samarbejdet samtidig med, at basisproduktet forbedres, herunder skal

Himmelbjerget som helårsdestination styrkes.

I 2024 tildeles fejringen af 100-året for genforeningstårnet på Ejer Bavnehøj 100.000 kr. og grundlovsfesten på Himmelbjerget støttes med 50.000 kr.

Investering af provenu ved afslutning af Kildebjerg Ry

Kildebjerg Ry A/S afvikles primo 2024. Forligskredsen er enig om, at en del af provenuet herved skal anvendes til en del af realisering af helhedsplanen for udvikling af Himmelbjerget. Det resterende provenu reserveres til strategisk jordkøb. Herudover er der afsat pulje fra 2032 på 7 mio. kr. årligt til strategisk jordkøb og større infrastrukturprojekter i Skanderborg Kommune.

Midtbyprojekt i Skanderborg

Der afsættes ca. 52 mio. kr. til realisering af Byrådets politik for Skanderborg Midtby, særligt med henblik på omdannelse af Adelgade syd og Kulturtorvet. Projektet skal endvidere koordineres med adgangen til søen via broanlægget ved Bybadet. Klima-, Miljø og Planudvalget og Økonomi- og Erhvervsudvalget følger processen, og det konkrete projekt skal forelægges for Byrådet. Projektet er forudsat lånefinansieret med 95%.

For forligskredsen er det væsentligt at sikre, at principperne i projektet kan overføres til Adelgade nord, så der skabes en god sammenhæng og udvikling i hele gadens længde.

Spor 5: Ældreplejen og plejeboligkapaciteten

Der bliver markant flere ældre i Skanderborg Kommune i de kommende år. Særligt antallet af ældre over 80 år er i stor vækst. Det sætter økonomien på ældreområdet under pres. Forligskredsen er enig om at sikre grundlaget for en god kommunal service på ældreområdet ved at fastholde demografimodeller, der udvider driftsbudgettet med 6,5 mio. kr. i 2024 stigende til 28,3 mio. kr. i 2027.

Rehabilitering, ny faglig viden og skærpet visitation

Forligskredsen er enig om, at der skal sættes yderligere fokus på den rehabiliterende indsats, både i forhold til praktisk hjælp, personlig pleje og sygepleje. Et element heri er også øget brug af sygeplejeklinikker. Herudover skal ny faglig viden om brug af kompressionsstrømper øge effekten ved brugen heraf og samtidig reducere behovet for kommunal hjælp. Endelig skal serviceniveauet tilpasses gennem en skærpet visitation til hjemmeplejen.

Det sker blandt andet som følge af, at borgerne i Skanderborg Kommune får mere hjælp fra hjemmeplejen sammenlignet med andre kommuner. Samtidig er der færre, der gennem rehabilitering bliver i stand til at klare sig selv, hvilket fremgår af den analyse, som er udarbejdet på ældreområdet i 2023.

Plejeboligkapaciteten

Plejeboligkapaciteten er justeret i budgettets tiårige investeringsoversigt således, at antallet af plejeboliger tilpasses det stigende antal ældre. Der budgetteres med 233 nye plejeboliger i investeringsoversigten, hvilket er 27 boliger mere end der er indarbejdet i det tekniske budget

Nyt plejecenter i Galten og Låsby

I Galten og Låsby opføres i alt 120 plejeboliger. De erstatter de 47 nuværende i Galten og 20 i Låsby. For at sikre den bedste beliggenhed og optimal driftsøkonomi opføres de som 60 boliger i Søndergade i Galten og 60 boliger i Låsby på en ny placering. Det er forventningen, at begge plejecentre kan stå færdige i 2029.

Nyt plejecenter i Anebjerg/Stilling området

Der har tidligere været planlagt udvidelser i Ry og Hørning til de eksisterende plejecentre. Dette har vist sig ikke at være teknisk muligt, hvorfor den kapacitet overføres dels til Låsby og

til Anebjerg/Stilling. Derfor planlægges der også med et plejecenter med 60 boliger i Anebjerg/Stilling området i 2032.

Seniorboliger

Byrådet vil fortsat arbejde aktivt for at understøtte oprettelsen af seniorbofællesskaber og ældrevenlige boliger. Det er forventningen, at egnede boliger også understøtter, at flere ældre er en del af fællesskaber og kan klare sig godt i eget hjem.

Spor 6: Reduktion af sygefraværet

Sygefraværet i kommunerne – herunder i Skanderborg Kommune – er relativt højt. Sygefraværet skal nedbringes for at sikre borgere og virksomheder god service, og at vi har velfungerende og attraktive arbejdspladser med højt fremmøde. Der kan være mange årsager til et højt sygefravær. Det betyder også, at løsningen ikke er enkel, og at det kræver et vedholdende ledelsesmæssigt fokus at reducere sygefraværet.

Gennem det seneste år er forudsætningerne for, at lederne løbende og systematisk kan følge op på sygefraværet, blevet styrket væsentligt. Det er sket med indførelsen af konkrete sygefraværsmønstre og IT-understøttelse til registrering og dokumentation af sygefraværet på de enkelte arbejdspladser og gennem uddannelsesstilbud i relation hertil.

Forligskredsen forudsætter, at det dermed er sikret, at der på alle de kommunale arbejdspladser følges systematisk op på sygefravær i henhold til den retningslinje, som er fastsat og understøttet af de nye værktøjer. Forligskredsen forudsætter ligeledes, at lederne tidligt inddrager HR og Personale i indsatserne for at sikre, at fraværet bliver håndteret rigtigt.

Det er Forligskredsens forventning, at alle arbejdspladser herudover arbejder aktivt med trivsel og fremmøde, så flest mulige af ressourcerne omsættes til arbejde tæt på borgerne.

Spor 7: Udfordringspligt og prøvehandling med frisættelse

Kommunerne står generelt overfor langsigtede udfordringer på grund af den demografiske udvikling, manglen på arbejdskraft og øgede forventninger som følge af et udvidet gab mellem den private velstand og mulighederne for at levere offentlig service. Det gælder også for Skanderborg Kommune. Udfordringerne kræver, at vi finder nye fælles løsninger.

I Skanderborg Kommune er der tradition for, at den kommunale velfærd skabes i fællesskab med borgere, lokalsamfund, erhvervsliv og andre myndigheder. Forligskredsen forudsætter, at der også fremover findes nye løsninger i fællesskab.

Forligskredsen forventer også, at der er fokus på kommunal afbureaukratisering i hele organisationen. Der arbejdes med afsæt i ”udfordringsret og -pligt”, og alle kontrakt- og aftaleholdere har været forpligtet på at komme med forslag til noget, vi skal holde op med, fordi det ikke giver mening eller ikke har nogen virkning for borgerne, i aftalerne for 2023. Forligskredsen forventer, at dette arbejde fortsætter.

Forligskredsen ser gerne prøvehandling med frisættelse på kommunens arbejdspladser for at frigive tid til de borgernære opgaver. Forligskredsen opfordrer relevante udvalg til at sætte emnet på dagsordenen.

Spor 8: Udvikling i hele kommunen

Forligskredsen er enig om, at det kommende kommuneplansarbejde skal skabe rammer for

udviklingen af kommunens byer og landsbyer. Som en del af kommuneplanarbejdet skal der udarbejdes strukturplaner, der går tættere på, hvordan udviklingen og væksten skal finde sted.

Der er i mange landsbyer et øget fokus på trafikafviklingen igennem byerne på grund af den øgede trafikmængde. Forligskredsen ønsker, at der skal arbejdes med værktøjer til hvordan der på tværs af kommunen kan skabes bedre trafikmønstre og dermed bedre trafikafvikling igennem landsbyerne. Klima-, Miljø- og Planudvalget har allerede sat gang i arbejdet, og forligskredsen ønsker med denne formulering at arbejdet fortsættes, således at Byrådet medio 2024 kan præsenteres for, om der er behov for en egentlig mobilitetsanalyse. Materialet kan efterfølgende understøtte det kommende kommuneplansarbejde.

Forligskredsen ønsker, at der frem mod næste års budgetlægning skal tilvejebringes et materiale, der viser de mange større anlægsarbejder og byggerier, der er lavet eller truffet beslutning om i hele kommunen i de seneste år, hvor Skanderborg Kommune er involveret.

Ambitiøs budgetaftale, som kræver fuldt fokus

Budgetaftalen for Skanderborg Kommunes Budget 2024-2027 er meget ambitiøs. Anlægsprogrammet er stort, og der iværksættes med aftalen mange nye driftsinitiativer. Implementering af aftalen kræver derfor fuldt fokus både organisatorisk og politisk, så det sikres, at budgetaftalens indhold realiseres.

Budgetaftalen er under forudsætning af kommunernes samlede overholdelse af de rammer på anlæg og drift, der er aftalt mellem KL og Regeringen.

For Socialdemokratiets byrådsgruppe:

Frands Fischer

Trine Fregler

Jørgen Naut

For Venstres byrådsgruppe:

Jens Szabo

Christina Bottke

For Det Konservative Folkepartis byrådsgruppe:

Thomas Cordtz

For Socialistisk Folkepartis byrådsgruppe:

Claus Leick

For Det Radikale Venstres byrådsgruppe:

Anne Heeager

For Danmarksdemokraterne:

Martin Frausing Poulsen

For Enhedslisten:

Peter Kjær

For Alternativet:

Mira Issa Bloch

Løsgænger:

Malene Ringberg

Bilag 1. Forandringer vedtaget i Budget 2024-2027

Forandringer vedrørende driften, som er vedtaget med budgetaftalen for Budget 2024-2027, præsenteres kort i dette bilag. Dertil er der forandringer i budgetaftaleteksten, som ikke har direkte økonomiske konsekvenser.

Forandringerne er inddelt i følgende overordnede kategorier:

- Forandringer, der medfører budgetudvidelser
- Forandringer, der medfører øgede indtægter
- Forandringer, der medfører budgetreduktioner
- Forandringer, der gennemføres inden for den eksisterende budgetramme

Forandringer, der medfører budgetudvidelser

Klima og Energi

1. Styrket indsats til realisering af Klimaplanens mål om at nå 100% dækning med vedvarende energi (VE) inden 2030.

Som en del af klimainsatsen vil forligskredsen understøtte borgere og virksomheders initiativer for at sænke CO₂-udledningen fra vores samfund. Der skal særligt være fokus på at styrke indsatsen for at understøtte realiseringen af større vedvarende energiprojekter (VE-projekter) så de realiseres hurtigt og giver størst mulig gevinst til lokalsamfundene. Derfor bevilges ekstra ressourcer svarende til et årsværk til styrket projekt- og procesledelse.

(Budgettet forøges 650.000 kr. årligt fra 2024)

Sundhedsfremme og forebyggelse

2. Fastholdelse af budgetrammen for Børne- og omsorgstandplejen.

Børne- og omsorgstandplejen er med Budget 2023-2026 tilført ekstra midler til imødegåelse af udgiftspresset til og med 2026. Med forandringen fastholdes budgetrammen fra 2027 og frem. Området tilføres således 850.000 kr. årligt fra 2027

(Budgettet forøges med 850.000 kr. årligt fra 2027)

3. Fastholdelse af budgetrammen for Sundhedstjenesten

Sundhedstjenesten er med Budget 2023-2026 tilført ekstra midler til imødegåelse af udgiftspresset til og med 2026. Med forandringen fastholdes budgetrammen fra 2027 og frem. Området tilføres således 1,55 mio. kr. årligt fra 2027.

(Budgettet forøges med 1,55 mio. kr. årligt fra 2027)

4. Etablering af forældregrupper for forældre til nyfødte

Etablering af forældregrupper for forældre til nyfødte med fokus på at få faglig sparring i forhold til deres nyfødte f.eks. sundhedsfaglige vurderinger, bekymringer m.v.

(Budgettet forøges med 644.000 kr. årligt fra 2024)

Natur og miljø

5. Ressourcer til arbejdet med indsatsplanlægning for grundvandsbeskyttelse

Med forandringsforslaget afsættes der varige midler til at varetage arbejdet med indsatsplanlægning for grundvandsbeskyttelse i Skanderborg Kommune. Midlerne anvendes til aflønning af relevante medarbejdere samt til dækning af udgifter ved

inddragelse af konsulenter i løsningen af opgaverne.
(Budgettet forøges med 650.000 kr. årligt fra 2024)

6. Løbende driftsudgifter ved Fuldbro Mølle

Der afsættes med forandringen budget til pasning af Fuldbro Mølle. Konkret afsættes beløbet til fremadrettet at sikre fri faunapassage.
(Budgettet forøges med 100.000 kr. årligt fra 2024)

7. Gudenåkomiteen – øget medlemsbidrag

Medlemsbidraget fra Skanderborg Kommune til Gudenåkomiteen øges grundet koordinering af klimainsatsen fra de nuværende 74.800 til 110.000 kr. årligt fra 2024. Med forandringen afsættes der budget hertil.
(Budgettet forøges med 35.000 kr. årligt fra 2024)

Erhverv, turisme og internationalt samarbejde

8. Markedsføringsaftale med Skanderborg AGF Håndbold

Forligskredsen ønsker fortsat at understøtte Skanderborg AGF Håndbold i form af en markedsføringsaftale, hvortil der afsættes 450.000 kr. i 2024, 350.000 kr. i 2025 og 200.000 årligt fra 2026. Beløbet gives under forudsætning af, at der fortsat afholdes minimum samme kampaktivitet på Fælleden, som i indeværende sæson. Beløbet er faldende, da Forligskredsen ønsker, at Skanderborg AGF Håndbold (i lighed med i Aarhus) tilbydes mulighed for at "sælge" navnet på Fælled-hallen i en periode, og at værdien heraf skal udgøre en del af markedsføringsaftalen.
(Budgettet forøges med 450.000 kr. i 2024, 350.000 kr. i 2025 og 200.000 årligt fra 2026)

Dagtilbud til 0-6-årige

9. Bortfald af Forandring nr. 29 i Budget 2023-2026 om en tidligere overgang fra børnehave til SFO

Der blev med Budget 2023-2026 besluttet en driftsbesparelse ved tidligere overgang af børn fra børnehave til SFO. Som konsekvens af store anlægsudgifter til tilpasning af de fysiske rammer på skolerne bortfalder forandringen og driftsbesparelsen imidlertid med denne forandring.
(Budgettet forøges med 5,593 mio. kr. årligt fra 2025)

Skoler og pædagogiske fritidstilbud

10. Kvalitet, fællesskab og trivsel i folkeskolen (Øget tildeling til skolerne)

Skolernes budgetramme løftes via en øget á-pris pr. elev. Skolerne tilføres 4 mio. kr. i 2024, 6 mio. kr. i 2025, 8 mio. kr. i 2026 og 10 mio. kr. i 2027 og frem. Samtidig er forligspartierne enige om at prioritere en del af provenuet fra strukturaftalen for skoler og dagtilbud, således at skolernes a-pris derudover hæves med 2,3 mio. kr. fra 2024 og frem.

Den øgede tildeling har til formål at styrke skolernes arbejde med at skabe læring, trivsel og udvikling for alle børn og unge. Skolernes muligheder for at arbejde med tidlig indsats for børn og unge i begyndende mistrivsel styrkes, og den enkelte skole får bedre muligheder for lokalt at skabe en varieret skoledag med inkluderende læringsmiljøer. Børne- og Ungdomsudvalget følger udmøntningen i deres årlige dialog med kontrakt Holdere og bestyrelser.

(Politikrådets budget forøges med 4 mio. kr. i 2024, 6 mio. kr. i 2025, 8 mio. kr. i 2026 og 10 mio. kr. årligt fra 2027. Skolernes budgetter forøges med 6,3 mio. kr. i 2024, 8,3 mio. kr. i 2025, 10,3 mio. kr. i 2026 og 12,3 mio. kr. i 2027)

Børn og unge med særlige behov

11. Håndtering af økonomisk ubalance på det specialiserede børnesocialområde (Myndighed og Foranstaltning)

Der har i 2022 og 2023 (forventet pr. april) været en stigning i udgifterne til anbringelser på 9 mio. kr. siden 2021, svarende til en stigning på 14,6 %. Dertil kommer, at nettoudgifter til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til forældre er fordoblet siden 2016. Disse to forhold medfører et pres på den eksisterende budgetramme. Stigningen har indtil 2023 kunnet håndteres inden for budgetrammen med løbende positive overførsler. Dette vil ikke fremadrettet være muligt, og derfor tilføres området midler svarende til den aktuelt forventede negative ubalance i 2024 (10 mio. kr.)
(Budgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2024)

Borgere med fysiske og psykiske handicap

12. Håndtering af økonomisk ubalance på det specialiserede voksenområde (Borgere med fysiske og psykiske handicap)

Der kan konstateres et stigende udgiftsniveau på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap (fagsekretariatet). Udgiftsstigningen vedrører især borgere i døgntilbud, både som følge af stigende antal og stigende gennemsnitsudgifter pr. borger. Området tilføres med forandringen beløb svarende til den aktuelt forventede negative ubalance i 2024. det følger endvidere af forandringen, at forudsætningen i aktivitetsmodellen vedrørende dækningsgraden (dvs. andelen af borgere med psykiske lidelser i målgruppen for botilbud) ændres til teknisk budget 2025, så dækningsgraden svarer til det faktiske niveau.
(Budgettet forøges med 12,2 mio. kr. årligt fra 2024)

Kultur og fritid

13. Frivillig vedligeholdelse af mountainbikespor

I 2024 findes der mere end 30 km. mountainbikespor og to teknikbaner i Skanderborg Kommune. Sporene og banerne vedligeholdes af frivillige. Med forandringen afsættes 75.000 kr. årlige til materialer og udstyr, som kan understøtte de mange frivillige sporbyggere i arbejdet med vedligehold af sporene i hele kommunen.
(Budgettet forøges med 75.000 kr. årligt fra 2024)

14. Drift af frivillighuset på Sølund

Den økonomi, der er afsat til etablering af Frivillighuset i pavillon 5 på Sølund, dækker alene etablering af huset. For at huset skal kunne fungere, er der behov for, at der afsættes midler til den daglige drift – og derfor afsættes der midler til drift af frivillighuset med denne forandring.
(Budgettet forøges med 612.000 kr. i 2024 og 437.000 kr. årligt fra 2025)

Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold

15. Håndtering af den økonomiske ubalance på det specialiserede voksenområde (Arbejdsmarked og Social)

Der kan konstateres et stigende udgiftsniveau til borgere, der bor i midlertidige botilbud efter Servicelovens § 107. I 2024 og frem forventes således en negativ ubalance på 4,4 mio. kr. Det stigende udgiftsniveau forventes i 2024 og halvdelen af 2025 at kunne finansieres af positive overførsler fra tidligere år. Herefter tilføres området med forandringen beløb svarende til den aktuelt forventede negative ubalance.
(Budgettet forøges med 2,2 mio. kr. i 2025 og 4,4 mio. kr. årligt fra 2026)

Ledelse og administration

16. Ny aftale om fast annoncering i Skanderborg Kommune

Skanderborg Kommunes samarbejdspartner omkring ugentlig annoncering har opsagt den gældende rabataftale. Forandringen indebærer, at Skanderborg Kommune skal indgå en ny aftale med samarbejdspartneren. Samtidig vil Skanderborg Kommune genoverveje, hvordan nuværende kommunikation fornyes. Udviklingen i omfang og form på nyheds- og annoncemidler må generelt forventes at gå i retning af øget digitalisering. Strategien med at satse på et husstandsomdelt trykt medie i kommunen kan blive udfordret. Økonomi- og Erhvervsudvalget skal arbejde med den fremtidige kommunikation fra kommunen.

(Budgettet forøges med 156.000 kr. årligt fra 2024)

Kommunale ejendomme

17. Nedrivning af Ellemosen 11-13

Institutionen Ellemosen i Ry har meget nedslidte bygninger. Ejendommene Ellemosen 11 og 13 er planlagt nedrevet når lokalpsykiatrien flytter til Sølund. Forandringen gælder Ellemosen 13.

(Budgettet forsøges med et engangsbeløb på 700.000 kr. i 2024)

Beredskab

18. Udviklingsplan for Østjyllands Brandvæsen

Bestyrelsen for Østjyllands Brandvæsen er enige om at indstille til de fire ejerkommuner, at de godkender fase 1 af en ny udviklingsplan for brandvæsenet. Planen skal sikre, at Østjyllands Brandvæsen kan møde de udfordringer, som gives med den befolkningsudvikling, fortætning af byerne, udvikling af erhvervslivet, etablering af ny infrastruktur og anvendelse af nye energi- og transportformer, som præger udviklingen i ejerkommunerne. Byrådets formelle behandling af fase 1 i udviklingsplanen forventes i efteråret 2023. Med forandringen er de økonomiske følger af den ny udviklingsplan indarbejdet i Budget 2024-2027.

(Budgettet forøges med 1,979 mio. kr. i 2024 og 1,086 mio. kr. årligt fra 2025)

Forandringer, der medfører øgede indtægter

Økonomi

19. Selvbudgettering

Den økonomiske redegørelse fra august 2023 viser, at udskrivningsgrundlaget for 2024 forventes at blive 19 mia. kr. højere end det statsgarantien er beregnet ud fra. Derfor har forligskredsen valgt at selvbudgettere, da det forventes at give en ekstra indtægt i 2024 på 21,7 mio. kr. Da der er meget stor usikkerhed omkring det at selvbudgettere, har forligskredsen valgt, at den ekstra gevinst man opnår i 2024 reserveres i en særligt "buffer", så der er råd til at tilbagebetale pengene i 2027, hvis det viser sig nødvendigt. Forligskredsen har derfor aftalt, at pengene først kan anvendes, i takt med, at man får vished får, at de ikke skal tilbagebetales.

(Budgettet forøges med en indtægt på 21,72 mio. kr. i 2024 og reduceres med 21,72 i 2027)

20. Grundskuld

Vurderingsstyrelsen har umiddelbart op til budgetforhandlingerne udsendt nye foreløbige skøn for kommunens indtægter fra grundskuld. De nye skøn viser en merindtægt på 71,3 mio. Som forligskredsen har valgt at budgettere i 2024. Forligskredsen forventer dog, at skønnet er for højt og har derfor reserveret 50 mio. kr. til evt. tilbagebetaling i 2027. (Der budgetteres med en indtægt på 71,315 mio. kr. i 2024 og en udgift på 50 mio. kr. i 2027)

21. Reduktion af pulje afsat til usikkerheder i forhold til tilskud og udligning

Puljen afsat til usikkerhed i forhold til tilskud og udligning reduceres med 5 mio. kr. årligt. Der budgetteres således fremover med en pulje på 5 mio. kr. årligt. (Budgettet reduceres med 5 mio. kr. årligt fra 2024)

22. Ekstraordinært tilskud til kommunerne

Regeringen har med forslag til finansloven for 2024 tilkendegivet, at kommunerne får et ekstraordinært tilskud på 650 mio. kr. Skanderborg Kommunes andel heraf udgør 6,829 mio. kr. Med forandringerne forøges indtægtsbudgettet derfor med 6,829 mio. kr. årligt fra 2024. (Budgettet forøges med en indtægt på 6,829 mio. kr. årligt fra 2024)

Forandringer, der medfører budgetreduktioner

Demokrati

23. Reduktion af mødeforplejning ved politiske møder

Omfanget af mødeforplejningen ved politiske møder vil blive nedjusteret svarende til den besluttede besparelse. (Budgettet reduceres med 50.000 kr. i 2024 og 2025. Budgettet reduceres med 100.000 kr. årligt fra 2026)

Sundhedsfremme og forebyggelse

24. Fjernelse af Sundhedsplanspuljen

Med forandringen fjernes Sundhedsplanspuljen. Besparelsen udgør 100 % af budgettet til sundhedsplansmidler. Midlerne for 2023-2026 er disponeret i Sundhedsplan 2023- 2026, hvorfor en reduktion på 100 % først kan komme i spil fra og med 2027. (Budgettet reduceres med 248.000 kr. årligt fra 2024-2026 og 1,2 mio. kr. årligt fra 2027)

Vej og trafik

25. Reduceret vintertjeneste

Snerydning og glatførebekæmpelse på veje og stier vil fremover blive udført i reduceret omfang. (Budgettet reduceres med 1 mio. kr. årligt fra 2024)

26. Reduceret forårsslåning af vejrabatter

Græsrabatter langs vejene vil i maj-juni kun blive slået, hvor det er absolut nødvendigt i forhold til trafikikkerhed og fremkommelighed. Der vil i samme periode ikke blive klippet omkring kantpæle og autoværn. (Budgettet reduceres med 100.000 kr. årligt fra 2024)

27. Vejbelysning – udskiftning til LED.

Investering i udskiftning af 1.700 gammeldags energiforbrugende armaturer til LED armaturer. Finansieres via lånoptagelse, hvor låneydelsen finansieres af driftsbesparelser. (Driftsbudgettet reduceres med 225.000 kr. i 2025, 431.000 kr. i 2026 og 454.000 kr. i 2027 og frem)

Dagtilbud til 0-6-årige

28. Tilpasning af åbningstider i dagtilbud

Den ugentlige åbningstid i daginstitutionerne udgør i dag 52 timer om ugen. Med virkning fra 2024 reduceres åbningstiden til 51,5 time pr. uge.

(Budgettet reduceres med 500.000 kr. årligt fra 2024)

Skoler og pædagogiske fritidstilbud

29. Kørsel på specialområdet vedrørende skoler og pædagogiske fritidstilbud

Med en højere grad af brug af offentlige transportmidler, kan der spares på taxakørsel. Det er under forudsætning af, at der stadigvæk foretages et individuelt skøn. Der kan også ses på en effektivisering af taxakørsel. Der igangsættes med en anden forandring en analyse af kørsel på tværs af politikområder. Analysen kan eventuelt pege på andre muligheder for implementering af den konkrete besparelse.

(Budgettet reduceres med 500.000 kr. i 2024, 1 mio. kr. i 2025 og 1,5 mio. kr. årligt fra 2026)

30. Tilpasning af integrationsområdet vedrørende skoler og pædagogiske fritidstilbud

Der er tale om en tilpasning af budgettet til det faktisk aktivitetsniveau.

(Budgettet reduceres med 1,6 mio. kr. årligt fra 2024)

Ældre

31. Styrket rehabiliteringsindsats efter Servicelovens § 83a samt skærpet visitationspraksis til personlig pleje og praktisk støtte efter Servicelovens § 83

Forandringen indebærer, at:

- Alle nyvisiterede borgere tilbydes et rehabiliteringsforløb efter Servicelovens § 83 a, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre borgerens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp, før der kan bevilges pleje og praktisk støtte efter Servicelovens § 83.
- Andelen af nyvisiterede borgere, der tilbydes et rehabiliteringsforløb øges fra 20 % til 35 %. Dermed sættes rehabilitering langt højere på dagsordenen
- Visitationspraksis skærpes i forhold til, hvornår en borger har behov for hjælp efter Servicelovens § 83
- Alle borgere revideres med henblik på at vurdere funktionsevne, rehabiliteringspotentiale samt behov for hjælp

(Budgettet reduceres med 2,03 mio. kr. i 2024, 4,06 mio. kr. i 2025 og 5,8 mio. kr. årligt fra 2026)

32. Ny praksis for på- og aftagning af kompressionsstrømper

Forandringen vedrører borgere, der får hjælp af hjemmeplejen til at tage kompressionsstrømper på og af.

Ændring af nuværende faglige praksis, hvor kompressionsstrømper tages af hver aften og sættes på hver morgen. Det er en faglig vurdering, at det kan gavne 50% af de borgere, der får hjælp til opgaven, at de beholder kompressionsstrømperne på i 48 timer (2 overnatninger med strømperne på).

Dette vil give en besparelse i sygeplejebudgettet på 3,4 mio. kr. Forandringen fordrer ansættelse af en kompressionssygeplejerske til at sikre implementering og forbedrede arbejds gange på området.

(Budgettet reduceres med 2 mio. kr. i 2024 og 2,8 mio. kr. årligt fra 2025)

Ledelse og administration

33. Reduktion af Lov- og cirkulærepuljen

Puljen til Lov- og cirkulære, under Økonomi, Digitalisering og Indkøb, reduceres med 500.000 kr.

(Budgettet reduceres med 500.000 kr. årligt fra 2024)

34. Konvertering af faglig koordinatorstilling til socialrådgiverstilling i Sundhed, Omsorg og Handicap

Konvertering af faglig koordinatorstilling til socialrådgiverstilling i specialrådgivningen i Fagsekretariatet Sundhed, Omsorg og Handicap. Besparelsen svarer til løndifferencen mellem en faglig koordinator og en almindelig socialrådgiver.

(Budgettet reduceres med 110.000 kr. årligt fra 2024)

35. Nedlæggelse af en lederstilling i Aktivitet og Træning

I Sundhed, Omsorg og Handicap er der generelt et højt ledelsesspænd. Aktivitet og Træning er det kontraktområde på Sundheds- og Omsorgsområdet, der har det mindste ledelsesspænd på i gennemsnit ca. 25 medarbejdere. Ved en nedlæggelse af en lederstilling vil ledelsesspændet i gennemsnit blive ca. 30 medarbejdere.

(Budgettet reduceres med 600.000 kr. årligt fra 2025)

36. Nedlæggelse af stilling i Plan, Teknik og Miljø: Færre landskabsvurderinger

Nedlæggelse af en stilling vedrørende arbejdet med vurderinger af landskaber m.v.

(Budgettet reduceres med 350.000 kr. i 2024 og 500.000 kr. årligt fra 2025)

Forandringer, der gennemføres inden for den eksisterende budgetramme

Tværgående

37. Analyse af Skanderborg Kommunes konkurrenceudsættelse

Forligskredsen ønsker kommunens konkurrenceudsættelse analyseret. Analysen skal munde ud i en oversigt over, hvor Skanderborg Kommune vil have et muligt potentiale ved en konkurrenceudsættelse. Analysen skal desuden vise, hvor Skanderborg Kommune ligger i forhold til landsgennemsnittet. Analysen skal være afsluttet, således at resultaterne kan indgå i budgetprocessen for Budget 2025-2028.

38. Analyse af optimering af kørsel

Der anvendes på tværs af politikområder betydelige beløb på kørsel. Det skal derfor analyseres, om der er et potentiale for optimering af kørsel i regi af det eksisterende Kørselskontor i Skanderborg Kommune. Der fremsendes et uddybende kommissorium for analysen til politisk behandling. Analysen skal være afsluttet, således at resultaterne kan indgå i budgetprocessen for Budget 2025-2028. Analyseresultaterne kan også give inspiration til implementering af forandringen vedrørende besparelse på kørsel på specialområdet vedrørende skoler og pædagogiske tilbud.

Dagtilbud for 0-6 årige

39. Kvalitet i minimumsnormeringer

Minimumsnormeringerne på dagtilbudsområdet indebærer, at driftsbudgettet til dagtilbud for 0-6-årige forøges med 37 mio. kr. i 2024 og frem set i forhold til 2020. Der er på den baggrund skabt en unik mulighed for at sikre et markant løft i kvaliteten af dagtilbuddenes indsats over for kommunens yngste borgere. Forligskredsen ønsker et særligt fokus på at identificere børn i udsatte positioner og gennem en bedre, tidlig og forebyggende indsats styrke børns udvikling.

Forligskredsen ønsker i forlængelse heraf at få afdækket, hvordan man kan opføre en øget kvalitet i dagtilbuddene. Derfor bliver der igangsat en analyse, der skal belyse, hvordan det

afsatte beløb kan udmøntes indenfor rammerne af det nationale regelsæt om minimumsnormeringerne. Det skal også analyseres, hvilke positive effekter der kan forventes. Analysen skal afdække, om en tidlig og forebyggende indsats kan spare udgifter på andre områder. Der fremsendes et kommissorium for analysen til politisk behandling. Analysen skal være afsluttet, så resultaterne kan indgå i budgetforhandlingerne for Budget 2025-2028.

Børn og unge med særlige behov

40. Analyse af model for håndtering af forventet aktivitetsstigning – Myndighed og Foranstaltning

Budgetrammen på Myndighed og Foranstaltning er i stigende grad under pres. Som et led i at opretholde det nuværende serviceniveau på området udarbejdes der en analyse af de budgetmæssige konsekvenser ved at indføre en model for håndtering af forventet fremadrettet aktivitetsstigning for en række af de indsats, der ligger under Myndighed og Foranstaltning. Analysen skal endvidere belyse og vurdere sammenhængen til de områder under Arbejdsmarked og Social og Sundhed, Omsorg og Handicap, som i dag er omfattet af en model for håndtering af aktivitetsstigning på handicap- og psykiatriområdet.

41. Analyse af en demografimodel for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolkningstilvækst, som øger udgiftsbehovet i Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). Der udarbejdes derfor en analyse af en demografimodel for PPR. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2025-2028.

Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold

42. Større fokus på grøn omstilling på beskæftigelsesområdet

Forandringen betyder, at der i højere grad skal tænkes bæredygtighed og grøn omstilling ind i vores beskæftigelsesindsatser. Formålet er, at Skanderborg Kommune på beskæftigelsesområdet kan være med til at sikre, at virksomhederne har den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft til at udnytte mulighederne i den grønne omstilling.

Bilag 2. Udmøntning af rammebesparelser vedtaget med Budget 2023-2026

Der blev i sidste års budget indarbejdet rammebesparelser på 4 mio. kr. i 2024, 8 mio. kr. i 2025 og 12 mio. kr. i 2026 og frem på områderne: ”Voksne med særlige behov”, ”Ældre” og ”Ledelse og Administration”. Der er udarbejdet tre analyser, som grundlagt for implementering af besparelserne. Rammebesparelserne udmøntes konkret med budgetaftalen. Den konkrete udmøntning er kort beskrevet i det følgende.

Som det fremgår under tabel 2.1 er der i 2024 udmøntet ekstra 4,865 mio. kr. og i 2025 udmøntet ekstra 3,440 mio.kr. i forhold til de budgetlagte rammebesparelser.

43. Styrket rehabiliteringsindsats for sygepleje efter Sundhedslovens § 138

Rehabiliteringsindsatsen for sygepleje styrkes. Konkret udmøntes forandringen ved følgende tiltag:

- Styrke rehabiliteringsindsatsen ift. sygeplejeydelser og herved opnå at borgeren i højere grad bliver selvhjulpnen, hvorved sygeplejeydelserne kan afsluttes
- Reducere andelen af delegerede sygeplejeydelser
- Øge fokus på velfærdsteknologiske løsninger
- Bedre benyttelse af kommunens sygeplejeklinikker.

Forandringen medfører en besparelse på 1,5 mio. kr. i 2024 og 3,0 mio. kr. i 2025 og frem. (Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. i 2024 og 3 mio. kr. årligt fra 2025)

44. Reduktion af fast budgettramme til Specialvejledningen under Aktivitet og Træning

Der er i 2023 udarbejdet en analyse vedrørende ”Voksne med særlige behov”. Analysen viser bl.a., at Skanderborg Kommune har markant højere udgifter til socialpædagogisk støtte i eget hjem efter Servicelovens § 85 end de udvalgte sammenligningskommuner, gennemsnittet af sammenligningsgruppen samt landsgennemsnittet. På baggrund af analysens resultater reduceres den faste budgettramme til Specialvejledningen under Aktivitet og Træning, der leverer socialpædagogisk støtte til borgere med erhvervet hjerneskade.

(Budgettet reduceres med 150.000 kr. i 2024 og 200.000 kr. årligt fra 2025)

45. Besparelse af ubrugte midler fra ordningen faste læger på plejecentre

Da Region Midt fra 2022 har overtaget finansiering af ordningen Fast læge på plejecentre gennemføres besparelse af de kommunale midler, der er afsat til ordningen. Forandringen medfører en besparelse på 450.000 kr. fra 2024 og frem.

(Budgettet reduceres med 450.000 kr. årligt fra 2024)

46. Reduktion af fast budgettramme for den udgående bostøtte i Støttecenter Skanderborg under Skanderborg Fællesskaberne

Der er i 2023 udarbejdet en analyse vedrørende ”Voksne med særlige behov”. Analysen viser bl.a., at Skanderborg Kommune har markant højere udgifter til socialpædagogisk støtte i eget hjem efter Servicelovens § 85 end de udvalgte sammenligningskommuner, gennemsnittet af sammenligningsgruppen samt landsgennemsnittet. På baggrund af analysens resultater reduceres den faste budgettramme for den udgående bostøtte i Støttecenter Skanderborg under Skanderborg Fællesskaberne, som leverer socialpædagogisk støtte til borgere med udviklingshæmning, der bor i eget hjem.

(Budgettet reduceres med 300.000 kr. i 2024 og 500.000 kr. årligt fra 2025)

47. Øget brug af Servicelovens § 82 b – Bostøtterne (Arbejdsmarked og Social)

Borgere, som skal starte i indsats med støtte leveret af Bostøtterne, skal i højere grad starte i en indsats efter Servicelovens § 82 b (tidsbegrænset støtte). Det medfører en lavere grad af anvendelse af socialpædagogisk støtte efter Servicelovens § 85.

(Budgettet reduceres med 850.000 kr. årligt fra 2024)

48. Tilretning af budget til beskæftigelsesindsatsen

Budgettet til beskæftigelsesindsatsen tilrettes og reduceres med 1 mio. kr. årligt.
(Budgettet reduceres med 1 mio. kr. årligt fra 2024)

49. Besparelse på ekstern konsulentbistand vedrørende Økonomi, Digitalisering og Indkøb

Budgettet til ekstern konsulentbistand i Økonomi, Digitalisering og Indkøb reduceres med 400.000 kr.
(Budgettet reduceres med 400.000 kr. årligt fra 2024)

50. Fokuseret brug af konsulenttydelser på Børn- og Ungeområdet

Der vurderes at være et potentiale i en mere fokuseret brug af konsulenttydelser - herunder vægtningen mellem brugen af eksterne og interne konsulenter. Budgettet til eksterne konsulenter og budgettet til interne konsulenter reduceres med 0,4 mio. kr. Fordelingen vil afhænge af en analyse af, hvordan en mere fokuseret brug af konsulenter kan tilrettelægges.
(Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2024 og 400.000 kr. årligt fra 2025)

51. Besparelse på IT-driftsudgifter på Plan, Teknik og Miljøområdet

Der er relativt høje udgifter til drift af diverse IT-systemer. En analyse vil kortlægge systemer, der eventuelt kan undværes, eller hvor der kan reduceres i abonnementer.
(Budgettet reduceres med 50.000 kr. i 2024 og 100.000 kr. årligt fra 2025)

52. Besparelse på direktionens udviklingspuljer

Reduktion af direktionens udviklingspuljer med 150.000 kr. årligt.
(Budgettet reduceres med 150.000 kr. årligt fra 2024)

53. Nedlæggelse af pårørendevejlederfunktion

Pårørendevejlederfunktionen nedlægges som selvstændig funktion. (Reduktion af 30-timers stilling.) Forligskredsen har valgt ikke at medtage forslaget i handlekataloget omkring "Samling og reduktion af den opsøgende indsats efter Servicelovens § 99". Forligskredsen forventer, at opgaven med pårørendevejledning fremover håndteres af og sammentænkes med indsatsen i det opsøgende team, som understøtter de +65 årige.
(Budgettet reduceres med 455.000 kr. årligt fra 2024)

54. Ændring af opgaveløsning i visitationen på Ældreområdet – kategoriseringer i plejeboligerne

Plejecentrene er overgået til en rammefinansiering, derfor afskaffes den individuelle kategorisering af Skanderborg borgere, der var baseret på borgernes funktionsevneniveau. Kategoriseringen har hidtil været fastholdt i en periode for at følge udviklingen, men kan nu afskaffes. Kategoriseringen og opfølgningen fastholdes for borgere fra andre kommuner, der flytter i plejebolig i Skanderborg Kommune, da dette danner grundlag for den mellemkommunale afregning.
(Budgettet reduceres med 250.000 kr. årligt fra 2024)

55. Reduktion af administrativ service og understøttelse fra Fagsekretariatet Sundhed, Omsorg og Handicap

Reduktion af administrativ service og understøttelse fra Fagsekretariatet Sundhed, Omsorg og Handicap.
(Budgettet reduceres med 185.000 kr. årligt fra 2024)

56. Besparelse på udgifter til husleje i Arbejdsmarked og Social

Med forandringen flyttes uddannelses- og beskæftigelsesrettede indsatser for unge ud fra lokaler på Campus Skanderborg og i Asylgade i Skanderborg Midtby. Indsatserne vil fremadrettet leveres fra Skanderborg Fælled eller fra en af Arbejdsmarked og Socials øvrige lokationer.
(Budgettet reduceres med 100.000 kr. årligt fra 2024)

57. Bortfald af to afdelingslederstillinger i Arbejdsmarked og Social

Med omlægningen af beskæftigelsesindsatsen er antallet af afdelinger i Arbejdsmarked og Social reduceret, hvilket gør det muligt at reducere budgettet med to afdelingslederstillinger.

(Budgettet reduceres med 1,3 mio. kr. årligt fra 2024)

58. Bortfald af stilling som administrativ medarbejder i Arbejdsmarked og Social

Forandringen reducerer budgettet til administrativ understøttelse i Arbejdsmarked og Social med et årsværk, fra 2024 og frem.

(Budgettet reduceres med 450.000 kr. årligt fra 2024)

59. Bortfald af en chefstilling i Arbejdsmarked og Social

Med omlægningen af beskæftigelsesindsatsen er antallet af chefområder i Arbejdsmarked og Social reduceret, hvilket gør det muligt at reducere budgettet med en chefstilling.

(Budgettet reduceres med 850.000 kr. årligt fra 2024)

60. Reduktion i Opkrævningen med én fuldtidsstilling

Opkrævningen reduceres fra 4 årsværk til 3 årsværk. Forandringen implementeres fra 2026.

(Budgettet reduceres med 510.000 kr. årligt fra 2026)

61. Reduktion i Borgerservice med én fuldtidsstilling

Omstillingen i Borgerservice reduceres fra 3 personer til 2 personer, samt bortfald af en afløser på reduceret tid.

(Budgettet reduceres med 225.000 kr. i 2024 og 450.000 kr. årligt fra 2025)

62. Besparelse på ledelse og administration i Byrådssekretariatet og HR

Med forandringen reduceres budgettet med 225.000 kr. årligt. Forandringen medfører at ressourcerne til central ledelse og understøttelse af organisationsudvikling og HR-indsatser reduceres.

(Budgettet reduceres med 225.000 kr. årligt fra 2025)

63. Reduktion af pulje til arkivering og sletning af arkivdata

Med forandringen reduceres den centrale pulje til dækning af udgifter i forbindelse med lovpligtige afleveringer af journaler til Statens Arkiver samt den efterfølgende sletning af journaldata.

(Budgettet reduceres med 75.000 kr. i 2025 og 125.000 kr. årligt fra 2026)

64. Reduktion af midler til ekstern juridisk bistand i Byrådssekretariatet og HR

Med forslaget reduceres den centrale pulje til dækning af udgifter til ekstern juridisk bistand.

(Budgettet reduceres med 50.000 kr. årligt fra 2025)

Tabel 2.1: Udmøntning af rammebesparelser vedtaget med Budget 2023-2026

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Reduktion af fast budgetramme for den udgående bostøtte i Støttecenter Skanderborg under Skanderborg Fællesskaberne	-300	-500	-500	-500
Øget brug af Servicelovens § 82 b – Bostøtterne (Arbejdsmarked og Social)	-850	-850	-850	-850
Styrket rehabiliteringsindsats for sygepleje efter Sundhedslovens § 138	-1.500	-3.000	-3.000	-3.000
Reduktion af fast budgetramme til Specialvejledningen under Aktivitet og Træning	-150	-200	-200	-200
Besparelse af ubrugte midler fra ordningen faste læger på plejecentre	-450	-450	-450	-450
Tilretning af budget til beskæftigelsesindsatsen	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Besparelse på ekstern konsulentbistand vedrørende Økonomi, Digitalisering og Indkøb	-400	-400	-400	-400
Fokuseret brug af konsulenttydelser på Børn- og Ungeområdet	-200	-400	-400	-400
Besparelse på IT-driftsudgifter på Plan, Teknik og Miljøområdet	-50	-100	-100	-100
Besparelse på Direktionens udviklingspuljer	-150	-150	-150	-150
Nedlæggelse af pårørendevejlederfunktion	-455	-455	-455	-455
Ændring af opgaveløsning i visitationen på Ældreområdet – kategoriseringer i plejeboligerne	-250	-250	-250	-250
Reduktion af administrativ service og understøttelse fra Fagsekretariatet Sundhed, Omsorg og Handicap	-185	-185	-185	-185
Besparelse på udgifter til husleje i Arbejdsmarked og Social	-100	-100	-100	-100
Bortfald af to afdelingslederstillinger i Arbejdsmarked og Social	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Bortfald af stilling som administrativ medarbejder i Arbejdsmarked og Social	-450	-450	-450	-450
Bortfald af en chefstilling i Arbejdsmarked og Social	-850	-850	-850	-850
Reduktion i Optræningen med en fuldtidsstilling			-510	-510
Reduktion i Borgerservice med en fuldtidsstilling	-225	-450	-450	-450
Besparelse på ledelse og administration i Byrådssekretariatet og HR		-225	-225	-225
Reduktion af pulje til arkivering og sletning af arkivdata		-75	-125	-125
Reduktion af midler til ekstern juridisk bistand i Byrådssekretariatet og HR		-50	-50	-50
Forslag til reduktioner i alt	-8.865	-11.440	-12.000	-12.000

Note vedrørende fortegn: + er udgifter, - er indtægter

Der er således i 2024 udmøntet ekstra 4,865 mio. kr. og i 2025 udmøntet ekstra 3,440 mio.kr. i forhold til de budgetlagte rammebesparelser.

Bilag 3: Budgetoversigt

Tabel 3.1: Budgetoversigt

(2024-priser i mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Driftsindtægter	-4.435,7	-4.436,7	-4.484,8	-4.526,9
Ekstra indtægter	-11,8	-11,8	-11,8	-11,8
Driftsudgifter	4.242,4	4.258,4	4.284,7	4.317,9
Afledt drift af valgte anlæg	0,0	0,1	0,3	1,5
Driftsudvidelser som følge af nye forandringer	32,3	40,2	44,2	48,6
Driftsreduktioner som følge af effektiviseringer/besparelser	-13,9	-16,7	-15,8	-16,8
Resultat af ordinær drift:	-186,8	-166,5	-183,2	-187,5
Selvbudgettering og grundskyld	-93,0			71,7
Resultat inkl. ekstraordinære poster	-279,8	-166,5	-183,2	-115,8
Anlæg ekskl. klima og almene boliger	232,0	269,1	236,8	131,6
Afdrag på lån	36,3	36,3	37,4	38,8
Resultat af skattefinansieret område:	-11,6	138,9	91,0	54,6
Kommunale Almene Boliger (Nettopåvirkning)	0,2	0,2	0,2	0,2
Resultat i alt	-11,4	139,1	91,2	54,7

Tabel 3.2: Finansieringsoversigt

Finansieringsoversigt	2024	2025	2026	2027
Lånoptagning	-0,9	-4,6	-15,8	-22,4
Indfrosset grundskyld	0,0	0,0	-100,0	0,0
Resultat i alt	-11,4	139,1	91,2	54,7
Finansforskydninger øvrige	2,5	2,5	2,5	2,5
Årets likviditetspåvirkning	-9,8	137,0	-22,1	34,9
Ramme/likviditet til overførte anlæg	134,7	24,4	8,2	6,9
Årets likviditetspåvirkning inkl. overførte anlæg	124,8	161,4	-14,0	41,7

(- betyder penge i kassen)

Bilag 4: Oversigt over forandringer, der medfører udvidelser eller reduktioner på driftsbudgettet

Tabel 4.1: Forandringer, der medfører udvidelser på driften

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Klima og Energi				
Styrket indsats til realisering af Klimaplanens mål om at nå 100% dækning med vedvarende energi (VE) inden 2030.	650	650	650	650
Sundhedsfremme og forebyggelse				
Fastholdelse af budgetrammen for Børne- og omsorgstandplejen				850
Fastholdelse af budgetrammen for Sundhedstjenesten				1.550
Etablering af forældregrupper for forældre til nyfødte	644	644	644	644
Natur og Miljø				
Ressourcer til arbejdet med indsatsplanlægning for grundvandsbeskyttelse	650	650	650	650
Løbende driftsudgifter ved Fuldbro Mølle	100	100	100	100
Gudenåkomiteen – øget medlemsbidrag	35	35	35	35
Erhverv, turisme og internationalt samarbejde				
Markedsføringsaftale med Skanderborg AGF Håndbold	450	350	200	200
Dagtilbud for 0-6-årige				
Frafald af forandring nr. 29 i budget 2023-2026 om en tidligere overgang fra børnehave til SFO		5.593	5.593	5.593
Skoler og pædagogiske fritidstilbud				
Kvalitet, fællesskab og trivsel i folkeskolen (Øget tildeling til skolerne)	4.000	6.000	8.000	10.000
Børn og unge med særlige behov				
Håndtering af ubalance på det specialiserede børnesocialområde (Myndighed og Foranstaltning)	10.000	10.000	10.000	10.000
Borgere med fysiske og psykiske handicap				
Håndtering af ubalance på det specialiserede voksenområde (Borgere med fysiske og psykiske handicap)	12.200	12.200	12.200	12.200
Kultur og fritid				
Frivillig vedligeholdelse af mountainbikespor	75	75	75	75
Drift af frivillighuset på Sølund	612	437	437	437
Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold				
Håndtering af ubalance på det specialiserede voksenområde (Arbejdsmarked og Social)	0	2.200	4.400	4.400
Ledelse og Administration				
Ny aftale om fast annoncering i Skanderborg Kommune	156	156	156	156
Kommunale ejendomme				
Nedrivning af Ellemosen 11-13	700			
Beredskab				
Udviklingsplan for Østjyllands Brandvæsen	1.979	1.086	1.086	1.086
Forslag til udvidelser i alt	32.251	40.176	44.226	48.626

Note vedrørende fortegn: + er udgifter, - er indtægter

Tabel 4.2: Forandringer, der medfører ekstra indtægter

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Økonomi				
Selvbudgettering	-21.720			21.720
Grundskyld	-71.315			50.000
Reduktion af pulje afsat til usikkerheder i forhold til tilskud og udligning	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Ekstraordinært tilskud til kommunerne	-6.829	-6.829	-6.829	-6.829
Forslag til ekstra indtægter i alt	-104.864	-11.829	-11.829	59.891

Note vedrørende fortegn: + er udgifter, - er indtægter

Tabel 4.2: Forandringer, der medfører reduktioner på driften

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Demokrati				
Reduktion af mødeforplejning ved politiske møder	-50	-50	-100	-100
Sundhedsfremme og forebyggelse				
Fjernelse af Sundhedsplanspuljen	-248	-248	-248	-1.200
Vej og Trafik				
Reduceret vintertjeneste	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Reduceret forårsslåning af vejrabatter	-100	-100	-100	-100
Vejbelysning – udskiftning til LED		-225	-431	-454
Dagtilbud for 0-6-årige				
Tilpasning af åbningstider i dagtilbud	-500	-500	-500	-500
Skoler og pædagogiske fritidstilbud				
Kørsel på specialområdet vedrørende skoler og pædagogiske fritidstilbud	-500	-1.000	-1.500	-1.500
Tilpasning af integrationsområdet vedrørende skoler og pædagogiske fritidstilbud	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Ældre				
Styrket rehabiliteringsindsats efter Servicelovens § 83a samt skærpet visitationspraksis til personlig pleje og praktisk støtte efter Servicelovens §83	-2.030	-4.060	-5.800	-5.800
Ny praksis for på- og afgang af kompressionsstrømper	-2.000	-2.800	-2.800	-2.800
Ledelse og Administration				
Reduktion af lov- og cirkulærepuljen	-500	-500	-500	-500
Konvertering af faglig koordinatorstilling til socialrådgiverstilling i Sundhed, Omsorg og Handicap	-110	-110	-110	-110
Nedlæggelse af lederstilling i Aktivitet og Træning		-600	-600	-600
Nedlæggelse af stilling i Plan, Teknik og Miljø: Færre landskabsvurderinger	-350	-500	-500	-500
Yderligere udmøntning i forhold til rammebesparelserne vedtaget med Budget 2023-2026	-4.865	-3.440		
Forslag til reduktioner i alt	-13.853	-16.733	-15.789	-16.764

Bilag 5: Investeringsoversigt 2024-2033 samt afledt drift

Skanderborg Kommune er på vej mod 70.000 indbyggere. Det giver et pres på de fysiske rammer, og derfor arbejdes der i budgetprocessen med en tiårig investeringsplan.

Forligskredsen er på den baggrund enige om den tiårige investeringsoversigt, som fremgår af den følgende tabel. Den tiårige investeringsplan skal sikre de fysiske rammer for nuværende og nye borgere i de kommende ti år.

Forligskredsen betragter den tiårige investeringsplan som en traditionel fireårig investeringsoversigt. Næste års budget tager derfor afsæt i den tiårige investeringsoversigt.

I forhold til anlægsprojekterne vedrørende udskiftning af elpærer til LED og Midtbyplanen: områdefornyelse er der sket optagelse af lån med 0,4 mio. kr. i 2024, 4,1 mio. kr. i 2025, 15,3 mio. kr. i 2026 og 21,9 mio. kr. i 2027.

Table 5.1: Samlet investeringsoversigt

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Økonomi:										
Spor 4 – Sølund	1.379									
<u>Grundkapitalindsud i nye almene boliger:</u>										
Svaneparken etape 3			8.833							
Stjær		4.512								
Vestervej i Hørning (inkl. salg af grund)			2.866							
Pulje til grundkapitalindsud					10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Klima og energi:										
Arkæologi og klimasikring i Alken Enge og Illerup		1.073								
Konvertering af olie- og gasfyr i offentlige institutioner	1.811	7.811	2.000							
Offentlige tilgængelige ladestandere	1.201									
Pulje til klimaplan	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600
Agnetevej medfinansiering	5.757	7.329								
Områderne langs Skanderupbækken, Skanderborg medfinansiering	23.592	20.111								
Forsyningens afdrag på klimaprojekter	-2.540	-2.539	-2.540	-2.540	-2.540	-2.540	-2.540	-2.540	-2.540	-2.540
Udviklingsstrategi, planstrategi og lokalplan:										
Kvalitet i byudviklingen i Galten			5.000							
Udviklingsstrategi, køb og salg:										

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Teknisk ramme byggemodninger	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Teknisk ramme byggemodninger	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Salg af Søkilde		-21.094								
Salg af Ryvang			-4.414							
Udgifter ved salg af Ryvang			580							
Fortsat aftale med Skov- og Naturstyrelsen om skovrejsning i Skanderborg Kommune	200				1.822	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
Salg af kommunale ejendomme, ejendomsdatabase	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Salg af kommunale ejendomme, ejendomsdatabase	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
Natur og miljø:										
Gudenåstien – fra kilde til fjord	7.558	1.528								
Gudenåstien – fra kilde til fjord		-3.820								
Vej og trafik:										
Pulje til cykelstier				7.056	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Sikre veje til skole og fritid		1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Stitunnel Virringvej/Ægirsvej, vejbidrag	-2.677									
Pulje cykelstier Rodelundvej	-2.436									
Klimavej ved Ovenvande	1.275									
Infrastrukturprojekt udbygning Toftegårdsvej	2.450									
Kryds, rute 170 Hørning					1.825	8.141	5.617			
Trafikdæmpning Randersvej	836									
Midtbyplan: områdefornyelse		10.106	23.000	9.801	9.000					
Genåbning af Stilling Station	5.409	9.607	1.305							
Forlængelse af Ørstedvej, Stilling	24.180	-2.261		-9.071						

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Infrastruktur i Hørning Syd	622				13.974	13.974	13.974	13.974		
Forlængelse af Scandiavej, Låsby						7.267				
Strategisk jordkøb og pulje stil større infrastrukturprojekter i Skanderborg Kommune									7.000	7.000
Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby	2.662	2.303								
Opgradering af syvtallet til sti	1.083									
Etablering af sti ved Hørning Hallen	984									
Vejanlæg Niels Bohrs Vej/Randersvej	1.707									
Vej og stistruktur, Ny skole i Ry	2.357	3.726								
Udskiftning af elpærer til LED-belysning	3.000									
Nyt fortov langs Engvej	461									
Stiforbindelse til trailcenter	461									
Cykelsti langs Svejstrupvej	2.249									
Opgradering af projekt vedrørende dobbelt cykelsti mellem Svejstrup og Bjedstrup	1.600									
Smedeskovvej etape 1	1.267									
Sti mellem Nørregade og Sølystvej	749									
Sti Klank, Baunevej, Galten			1.911							
Sti Virringvej	12.721	-5.423	-101							
Vestergade Vroldvej til Birkevej		2.073	1.958							
Langelinje i Skjørring				1.612						
Sommerbækstien	1.151									
Signalanlæg Skanderborgvej / Brunhøjvej i Ry	3.742									
Andel del af cykelsti v. Dyrehaven		2.373								

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Vejbelysning – udskiftning til LED	400	3.400	600							
Dagtilbud til 0-6-årige:										
OPP anlægsydelse	4.457	4.458	4.457	4.457	4.457	4.457	4.457	4.457	4.457	4.457
Daginstitution i forbindelse med ny skole i Hørning	852	852	852	853	853	853	853	853	853	853
Udvidelse af dagtilbudspladser Hørning			2.257	4.004	8.008					
Ny daginstitution i Gl. Rye	16.484									
Ny daginstitution i Stjær ved Stjærskolen	18.419	4.128								
Børnehuset Horsegaard	43.214	5.565								
Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Låsby	2.030	15.926	11.128							
Kapacitet dagtilbudsområdet - Ry	2.719	26.444	12.573							
Udvidelse af dagtilbudspladser – Ry					2.256	6.204	12.407			
Kapacitet dagtilbudsområdet - Stilling	12.666	20.747								
Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet – Stilling			953	7.808	16.380					
Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Virring	563	3.291	21.464	6.128						
Flytning af Veng Børnehus til Veng Fællesskole	15.185	4.105								
Udvidelse af dagtilbudspladser i Voerladegård		2.256	4.004	8.685						
Udvidelse af dagtilbudspladser i Ejer Bavnehøj		2.256	4.004	8.008						

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Skoler og pædagogiske fritidstilbud:										
Renovering og optimering af ventilation/indeklima skolerne					9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
Pulje til renovering og modernisering af skolerne						5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Låsby	930									
Ny skole i Hørning – anlægsydelse	5.655	5.656	5.652	5.642	5.642	5.642	5.642	5.642	5.642	5.642
Ny skole i Hørning, idrætsfaciliteter	584	584	584	584	584	584	584	584	584	584
Ny skole i Ry med placering ved Ry-hallerne	12.394	96.606	90.316							
Regn- og klimavandsløsning Ry	5.000	5.000								
Udvidelse og ombygning af Hørningsskolen	20.519	2.819								
Skolekapacitet i Hørning – etape 2			35.629	69.758	15.000					
Tilpasning af kapacitet på Skovbyskolen	1.000	12.534								
Tilpasning af kapacitet på Virring Skole					2.369	13.535	1.128			
Ombygning af Niels Ebbesen Skolen - etablering af afdeling E	6.459									
Multisal i Voerlodegaard	3.132									
Tilpasning af kapaciteten på Stjær Skole						3.384	18.047	2.256		
Ombygning/nybygning af den ældre del af blok D på Låsby Skole		15.600								
Rokade og modernisering af faglokale på Låsby Skoles Bygning A			5.500							

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Gyvelhøjskolen: Udskiftning af ventilationsanlæg i fløjene C, F, G og H på skolen				7.000						
Om- og tilbygning af gymnastiksal og omklædning på Gyvelhøjskolens bygning I				3.100						
Rokade af fag- og klasserum for centralisering af spor og samling af faglokaler på Stilling Skole					10.500					
Ældre:										
Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården)	24.571									
Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården) – grundkapital til landsbyggefonden	14.172									
Sammenlægning af midlertidige pladser (tilpasning Kildegården)	4.759	5.288								
Nyt plejecenter i Galten – boliger	1.415	1.415	1.415	1.415	105.765	105.765	230			
Nyt plejecenter i Galten – Service og Fælles	471	471	471	471	30.314	44.186	7.112			
Plejecenter i Låsby							49.500			
Plejecenter Anebjerg/Stilling					8.654			31.357	12.000	
Borgere med fysiske og psykiske handicap										
Fysiske rammer Landsbyen Sølund – SCENARIO A				2.256		1.128		1.128		1.128
Kultur og fritid:										
Stjær Boldklub, klubhus og omklædning	3.132									
Nyt Museum Skanderborg	12.919	-530								
Trailcenter Fælleden og Anebjerg	-1.025									
Spor 3 – salg af Vroldanlæg	-12.657									
Spor 3 Fælleden idrætscenter, ramme etape 2	2.000	12.148								

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Frivillighuset Sølund	10.151									
Kommunegaranti svømmehallen Skanderborg	49.675	25.000	-3.320	-3.319	-3.319	-3.319	-3.319	-3.319	-3.319	-3.319
Låsby Hallen Fitness (lånegaranti)	-104	-104	-104	-103	-104	-104	-104	-104	-104	-104
Herskind Boldklub Fitness (lånegaranti)	2.088	-84	-84	-84	-84	-84	-84	-84	-84	-84
Mountainbikespor i Anebjerg Skov	1.000	750	750							
Kommunale ejendomme:										
Renovering af kommunale tage	2.000	2.000								
Sølund og Landsbyen Sølund – kloakseparering			520							
Modregning af tidligere bevilliget anlæg	-134.663	-24.359	-8.174	-6.877	-3.917					
Modregning af almene boliger plejecenter Galten, da den indgår under almene boliger netto efter lån	-1.415	-1.415	-1.415	-1.415	-105.765	-105.765	-230			
Anlæg i alt	258.762	294.022	234.230	129.029	158.474	146.808	156.774	97.504	67.989	57.117

Tabel 5.2: Afledt drift af valgte anlægsprojekter på investeringsoversigten

(2024-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Midtbyplanen – områdefornyelse				1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Opgradering af projekt vedrørende dobbelt cykelsti mellem Svejstrup og Bjedstrup		146	146	146	146	146	146	146	146	146
Forøgelse af budgetsum til cykelstier i Skanderborg Kommune				150	300	450	600	750	900	1-050
Trafikdæmpning på Randersvej, Ry					28					28
Andel del af cykelstien ved Dyrehaven			180	180	180	180	180	180	180	180
Afledt drift i alt		146	326	1.476	1.654	1.776	1.926	2.076	2.226	2.404